

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De ijs, inter quos Pacta ineuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

Dolo : & propterea adversus ludentem infra justii pretii dimidium, licet graviter peccet & pretii defectum supplere in conscientia teneatur, Actionem negent, *c. Cum dilecti 3. & c. Cum causa 6. de Empt. & Vendit.* ubi hæc tantum ultra dimidium læsis adstruitur, sicut de Jure Civili, *l. Rem majoris 2. c. de Rescind. vendit.*

In contrarium allata DD. isti facile enervant; & imprimis quidem, *c. Qualitas cit. opponunt l. Jurisgentium cit. §. 7.* quâ, licet Prætor dilertè asserat, *Pacta servabo*, Jure tamen Prætoris quoque, non Actionem, sed Exceptionem ex pacto nudo competere, DD. passim notant. Deinde, *c. 1. cit.* non de Nudo, sed de Legitimo pacto sermonem esse, volunt partim; quòd in pacto, inter Antigonum & Optantium Episcopos inito, præterquam quòd instrumentum super eo confectum & utriusque manu subscriptum sit, intervenerit actualis divisio plebis sive Episcopatum, atque ex parte Antigoni impletio conventionis, ut ex *c. cit.* integra lectione à Gonzalez relata liquet: partim; quòd eò adversus Optantium non proposita Actio, sed manifesta ejus injuria laudati Concilii Patribus canonicè denuntiata, istorumque officium ab Antigono fuerit imploratum: & ab ipsis initæ pactiõnis violatori in pœnam disciplina Ecclesiastica, sive excommunicatio, fuerit constituta. Unde, istò etiam textu nudè pacifcenti veram Actionem sive conventionem judicalem indultam, minime infertur. Demum, ut pacta custodiantur, eorumque violatione peccata non continentur, satis caveri existimant per Canonicam denuntiationem vel implorationem officii judicis; ut peccatum continentem compellat ad pactiõnis observantiam, ut rectè advertit *cit. Palao n. 9.* sicut ad contractum metu levi impulsus, eòve infra justii pretii dimidium læsus,

licet Actionem directam non habeat, metum tamen inferentem & ludentem judici denuntiare, ejusque officium implorare potest; ut contractum rescindat, aut ludentem ad ejus pretii defectum supplendum compellat: atque hæc ratione tollatur peccatum, quòd aliàs continuaretur, *arg. c. Novit. 13. de Judiciis Fachineus cit. Lib. 2. cap. 25. & Sanchez Lib. 4. de Matrim. disp. 9. n. 5.*

Ex duabus his Sententiis, sicut am- 19. plector posteriorem, sic omnino probabilem cenleo priorem; partim ex eo; quòd *c. 1. cit.* Actionem ab Antigono intentatam, non obscurè indicare videatur vox *Conventus*, quæ denotat Actionem: & licet inter memoratos Episcopos initum pactum fuerit legitimum, textus tamen in Decretales relatus eorum, quæ hujusmodi pactum significant, nullam faciunt mentionem, procul dubio, ut ejus dispositio omnibus etiam nudis pactis esset communis, ut probè advertit Fagnanus in *c. 1. cit. n. 20.* partim verò; quia hujus sententiæ etiam adversarii passim fatentur, ex nudo pacto serio & deliberatè inito, Actionem dari ex Consuetudine; quæ in dubio sacros Canones interpretari potius, quàm corrigere censetur, *arg. c. Cum expediat 29. pr. de Elect. in 6. & l. Precipimus 32. in fine C. de appellat.*

ARTICULUS II.

De iis, inter quos Pacta ineuntur.

SUMMARIUM.

20. *Pacisci possunt omnes, qui non prohibentur.*
 21. *Prohibentur, qui consensum non habent.*
 X y y y 22. *Vel*

22. *Vel non valent explicare :*
 23. *Pupillus sine auctoritate Tutoris :*
 24. *Minor, Curatorem habens, sine isto,*
 25. *Et Tutore carens, de immobilibus :*
 26. *Prodigus :*
 27. *Servus :*
 28. *Filius familias in præjudicium patris.*
 29. *Idem mutuum accipiens defenditur S. C. Macedoniano*
 30. *Quibusdam casibus exceptis :*
 31. *Extra quos S. C. T. etiam in Conscientia est tutus :*
 32. *Licet solum non valeat repetere.*
 33. *S. C. T. renuntiare nequit,*
 34. *Etiam cum juramento :*
 35. *Nisi solvere possit sine præjudicio patris consentientis.*
 36. *Religiosus sine licentia prælati pacisci nequit :*
 37. *Nisi in utilitatem Monasterii.*
 38. *Et Prælati de immobilibus sine consensu Capituli :*
 39. *Quò tamen superveniente illius patitio convalescit,*
 40. *Perinde ut, si ab initio valisset.*

20. **P**acisci de genere permissorum est; ac proinde possunt omnes, qui non prohibentur. Prohibentur autem aliqui Naturâ, alii Lege, alii Canone.

21. Naturâ, qui vel consentire vel consensum, ut percipi possit, verbis aut aliis signis exterius sufficienter explicare nequeunt: ut sunt Furiosus, extra dilucida intervalla, l. 1. §. 12. ff. de O. & A. quia non intelligit, quod agit, §. Furiosus 8. Instit. de Inutil. stipul. Amens, sive mente captus & citra furorem delirans, arg. §§. cit. & infans nondum assecutus usum rationis, l. cit. §. 13. quòd etiam ipsi, quòd agunt, non intelligant: &

destituantur consensu, quò pacta & contractus ineuntur. Ebrius, ebrietas, ut ajunt, Theologica, sive omnimodam mentis alienationem inducente, arg. l. cit. §. 12. & 13. quòd etiam ipse nequeat consentire. Surdus simul & mutus, ut consensum suum signis exterius nequeat declarare, arg. §. cit. Si enim hoc possit, licet Stipulationis, verba ore prolata entis, capax non sit, §. Mutum 7. Instit. de Inutil. stipul. pacisci tamen & contractus non prohiberetur, l. In quibusque 48. ff. de O. & A. Gomez Tom. 2. l. 1. cap. 14. n. 29.

Lege prohibentur primò, impletur sive pupillus sine auctoritate tutoris nisi paciscendo conditionem suam faciat meliorem, & non ipse alteri, sed hic ipse obligetur, l. Obligari 9. ff. & pr. Instit. de Auth. tutor. quòd, etsi jam incipiat, quod agit, tam leve tamen & imbecille adhuc judicium habeat, ut obligationis ex pacto profluentis gravitatem & præjudicium pro merito non valeat estimare, Wefenbec. in ff. ad hanc Rubr. n. 5.

Secundò, minor 25, annis curatorem habens: qui sine istius consentu de rebus suis paciscens æquè parum obligatur ac pupillus, l. Si curatorem 3. C. De re integ. restit. De Rebus, inquam; quia, cum curator istis, non persone detur, obligationem hanc duntaxat, non etiam res asscientem, subire eum sine curatore possit, ex l. Puberes 101. ff. de O. & A. cum Curatorio desumit Fachineus Lib. 2. Contraveniens cap. 9. Si autè curator non habeat, etiam de mobilibus non pretiosis pacisci queat & obligari, id tamen agendò læsus in integrum restitutionis beneficium habeat, l. Si curatorem cit. Ad immobilium & mobilium pretiosorum alienationem tendens pactum & contractum, nisi decretum iudicis accedat, validè inire non potest, l. Lex qua 22. C. de Administr. Tut. vel curat. n. 15.

var. § 1. Non solum 4. C. de Præd. minor. etiam, qui ætatis veniam impetravit, l. Eos qui 3. C. De his qui ven. impetr. quia hujus generis res minor alienare etiam cum curatore suo non potest, cit. Gomez n. 13. & Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 224. n. 20.

26. Tertio prodigus, cui; ne dilapidatione omnia dissiparet, bonorum suorum administratio à Magistratu est interdicta; hunc enim sine curatore suo, ut ex contractu vel pactione ipse obligetur & conditionem suam deteriore reddat, pacifici non posse, quantumvis alterum sibi obligare & acquirere valeat, patet ex l. Is cui 6. ff. de Administr. tut. vel curat.

27. Quarto, servus, ut civiliter obligetur, l. In personam 22. ff. de R. J. cum enim Jure Civili pro nullo habeatur, in eum non cadit obligatio civilis, l. Quod attinet 32. ff. de R. J. secundum quam & l. Servi 14. ff. de O. & A. ut naturaliter alios obliget sibi, & ipse obligetur aliis, regulariter pacifici potest, Zæhus in ff. ad hanc Rubr. n. 14.

28. Quinto, filiusfamilias, sive in potestate patris constitutus, etiam pubes pacifici, seque obligare nequit in præjudicium patris: eamque ob causam, licet bona Castrensia vel quasi, armata vel togata militiæ intuitu quæsitæ, quorum dominium & administrationem habet, spectantem obligationem contrahere valeat, l. Filiusfamilias 39. ff. de O. & A. obligare tamen sine consensu patris contractu vel pactione aliquâ non potest bona Adventitia, quando eorum fructum & administrationem: & multò minus Profectitia, quorum dominium sive proprietatem pater habet, l. fin. §. 5. C. de Bonis, que liber. cit. Molina disp. 261. n. 3. & Sanchez Lib. 6. de Matrim. disp. 39. n. 7.

29. Præterea filiusfamilias fere non obligatur contractu mutui post SC, Mace-

donianum, tempore & suavis Vespasiani introductum odio Macedonis sceneratoris: qui SC. to illi, sicut causam, sic etiam nomen dedit; quòd pecuniam, parentibus mortuis primum solvendam, sub ingenti scenore mutuam daret filiisfamilias: & inde isti vel prægravatis alieni æris impatientiâ insidiarentur parentum vitæ: vel, si istorum mortem expectarent, sæpe scenoris in immensum excrefcantis mole obruerentur: aut, si eâ se liberarent de bonis hæreditariis, solutione absumptis, ad extremam inopiam redacti vitam miseram exigere cogerentur. Cui Reipublicæ utique gravissimo incommodo ut occurreretur, & parentum vitæ atque incolunitati prospiceretur, SC. to illò sancitum est; ut in posterum ex mutuo pecuniario conventus filiusfamilias à creditore intentatam Actionem elidere atque excludere posset ope exceptionis memorati SC. ti, l. 1. Sc. ff. & C. ad SC. Maced.

Huic tamen non semper & præcipue locus non est, si filius mutuam accipiens sit miles; cum talis habeatur pro eo, qui sui juris est, & non indigeat consensu patris, l. fin. C. Si habeat bona Castrensia vel quasi, l. cit. quia hujusmodi bonorum plenam administrationem habet, eorumque respectu paterfamilias reputatur: si se patremfamilias esse simulavit, & suæ conditionis ignaro creditori persuasit, l. 1. C. vel publicè non filiusfamilias sed sui juris credebatur, itaque creditor, non vanâ simplicitate, nec juris ignorantia deceptus, ei mutuas pecunias dedit, l. Si quis 3. pr. ff. ad SC. cit. Si legationis vel studiorum causâ peregrè degens mutuam accepit ad alimenta aliosque sumptus necessarios, quos patris pietas non recufaret, l. Macedoniani 5. C. eadem Rubr. si mutuam ei non in pecunia numerata, sed in aliis rebus sit datum: ni-

Yyy 2 tum: ni-

tum: nisi tamen ita fraus facta sit SCTo
vg. frumentò, vinò, oleò mutuò datò; ut
iis distractis comparatà pecunià uteretur,
l. Item 7. §. 3. ff. ad SC. cit. de quo plu-
ra ex officio Legistæ. hic resolvendum
est

Dubium & primi nominis contro-
versa, an dicti SCTi exceptione filius-
familias etiam in Conscientiæ sive animæ
foro defendatur; hoc enim cum Covar-
ruvia in c. Quamvis 2. in 6. p. 2. §. 3.
n. 4. negat Fachineus Lib. 2. controvers.
cap. 63. & movetur duplici ratione. Unâ;
quòd filiusfamilias ex mutuo creditori
obligetur naturaliter, l. Quia naturalis
10. ff. ad SC. cit. & propterea, quòd in-
super habità exceptione, quæ ex illo com-
petebat, solutum est; nequeat repetere,
l. Sed si 9. §. 4. & 5. ff. ibid. cum aliàs,
quòd naturaliter etiam indebitum erat,
errore solutum repeti valeat, & ab eo,
eni solutum est, non valeat retineri, l. In-
debitum 7. l. Quod pupillus 41. ff. de
Condit. indeb. Alterâ; quòd exceptio
Macedoniana sit poenalis & naturali con-
tractùs obligationi, ante illam proditam
ortæ, deroget: & propterea, tanquam
odiosa, ad forum externum & quantum
potest, sit restringenda.

31. Nihilominus apud TT. & JCTos
quoque recepta hodie est sententia Inno-
centii in c. Quia plerique 8. de Immunit.
n. 3. & Panormit. ibid. n. 26. quos secuti
sunt Gutierrez p. 1. de Jurament. cap. 43.
n. 6. Gomez Tom. 2. Var. cap. 6. n. 2.
Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 301. n. 2.
Lessius Lib. 2. de J. & J. cap. 20. n. 8. &
RR. alii, filiumfamilias à pecuniæ mutuò
acceptæ, extra casus Jure expressos fœne-
ratori restituendæ obligatione, in foro et-
iam Conscientiæ, absolventes. Ratio-
nem unicam reddunt; quòd ex una,
Republica eò ipsò; quòd rerum nostra-
rum domina magis, quàm nos sumus, esse

dicatur, ex justa & publica causa prop-
suum mutuò contractum irritare ita po-
tuerit; ut acceptam pecuniam restitu-
di obligatio etiam in conscientia non da-
retur; ex altera verò parte, si contractum
mutui, cum filio sine consensu patris in-
tum, SC. Macedonianò non ita irrita-
set, neque salutì parentum satis consuli-
tum, neque satis coërcita filiorum lesi-
tas & iniquitas fœneratorum fuisset; si
quidem filius, ut aris alieni conscientiam
gravantis onere liberetur, ad impia con-
silia & struendas parentibus infidias ma-
pelli, sicut ante, sic etiam post legem
Macedonianam posset,

Neque aliud persuadet l. Quamvis
realis cit. textus; licet enim filiusas solu-
tum repetat, naturaliter obligetur, ista-
men non fit; quòd naturaliter debitum
fuerit id, quòd est solutum: sed, quòd
soluti etiam indebiti dominium fœnera-
tori concesserit, ad evitandam multita-
dinem litium, soluti repetitionibus fa-
cilè excitandarum,

Neque plus evincit ratio; quia
eò, de quo agimus SCTo filio familias
indulta exceptio, licet, quatenus fœnera-
tores spectat, odiosa, nihilominus, quòd
istos à mutuò dando absterreat, ex fine suo
principali vitæ & salutì parentum propi-
cere magnò Reipublicæ bonò imminuit
& propterea favorabilis laxaque inter-
pretationis patiens est, Palao Tract. 31.
disp. 4. p. 3. n. 7.

Excipi tamen hic à RR. solet casus,
quòd pecunia mutuò accepta apud filium
familias in specie adhuc extat, vel ille
ex illa locupletior est factus; cum enim,
cum alterius jactura aliquem locupletat,
æquitati naturali repugnet, Reg. Jure
natura 206. ff. & Reg. Locupletari 47. in
6. tali casu, licet Civili Jure aliud sta-
tutum videatur, in conscientia tamen ad
pecuniæ adhuc extantis restitutionem aut
solutio-

solutionem ex mutuo factam; quantum ex isto ditior factus est, filium familias obligari, sustinent Laiman *Lib. 3. Tract. 4. cap. 15. n. 3. V. Cateram cit. Palao n. 22. Engel ad hanc Rubr. n. 39.* quorum tamen doctrinam improbat Haunold. *Tom. 3. de l. & l. Tract. 9. n. 329.*

33. Alterum non magis expeditæ Resolutionis dubium & Controversia est, an ex SC. illo sibi competenti exceptioni filius familias valeat renuntiare. In quo à DD. non paucis recepta est distinctio inter renuntiationem simplicem & juratam: & illâ quidem dictam exceptionem tolli, passim negant; quod non tam ipsius filii familias, quam patris & Reipublicæ sit favor. Istâ verò, sive renuntiatione juratâ eam cessare, affirmant; quod filiofamilias mutuum dare ex sua natura non inhonestum &, secluso Jure Civili, licitum sit: &, quod ejus nomine acceptum est, solvi sine peccato possit. Ita cum Covarruv. *cit. p. 2. §. 3. n. 4. Lessius cit. cap. 20. n. 8. & Laiman cit. cap. 15. n. 5.*

34. At non minus probabiliter cum Panormit. *in c. Cum contingat 28. de Jurejurando n. 22. Menhaca de Success. creat. §. 28. n. 53. & Wadingus de Contract. disp. 6. dub. 4. §. 1. n. 3.* juratam etiam renuntiationem tenere, negant partim; quod alieno & præsertim publico favori à privato; ac proinde paternò & Reipublicæ intuitu introducto SCTo à filiofamilias renuntiare nulla ratione possit, *v. Cum tempore §. de Arbitris c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Jus publicum 38. ff. hic: partim verò; quod juramentum hoc non minus: imò multò magis, quam simplex mutui contractus inducat pericula & incommoda, ad quæ excludenda potissimum introducta est exceptio Macedoniana: & propterea vis*

& obligatio non major ipsi, quam simpliciter promissioni, sit adstruenda.

Non desunt, qui ut rationibus, in utramque partem militantibus, aliquid tribuant, vivente patre juramentum & eò solùm casu obligare velint, quò solutio sine ullo præjudicio & incommodo præstari, & pater, ut in eam consentiat, induci facile potest: extra hunc casum autem ejus obligationem, dum pater vivit, suspensam: eò autem mortuò & incommodorum omni periculò sublatò vim habere velint, Gomez *cit. n. 2. & Haunoldus cit. Tract. 9. n. 328. in fine.*

36. Canone, sive Jure Ecclesiastico patris, sine Prælati aut Superioris sui licentia, nequit Religiosus, propter vota Paupertatis & Obedientiæ: quæ emittendò omni rerum temporalium dominio, aut liberâ saltem atque ab illius voluntate independente usu & administratione, *can. Non dicatis 12. q. 1. & c. Cum ad monasterium 6. de Statu Monach. & propriò etiam velle ac nolle se abdicavit, c. Si Religiosus 27. de Elect. in 6. ut contractu vel pactone aliqua sine illius licentia nequeat obligari, can. cit. & arg. c. In quibusdam 4. de Fidejuss. Panormit. in c. Ex rescripto 9. de Jurejurando n. 1. ubi Alex. de Nevo n. 6. & Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 31. n. 36.**

37. Excipiendus tamen imprimis est contractus Stipulationis pro Monasterio factæ, *arg. §. Sed & si quis alii 20. Instit. de Inutil. Stipul. Panormit. in c. Quando 7. de Offic. Ord. n. 2. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 32. & Sanchez cit. cap. 31. n. 32.* Ratio est; quod, cum ejusmodi stipulatio favorem & utilitatem proprii Monasterii spectet, cuiuslibet Religioso tacitè permittitur à Jure videatur, Palao *Tract. 16. disp. 3. p. 15. n. 5.* Deinde excipiendæ sunt pactiones de

Y Y Y Y & actioni

actionibus personalibus, ex se non inhonestis; probabilius enim etiam his, sine Prælati vel superioris licentia initis, Religiosus, licet pacificendò peccet, tenetur: saltem si non contradicat & initas non irritet Prælatus, Navarrus *l. cit. n. 42.* Azot *p. 1. Instit. lib. 12. cap. 11. q. 5.* & Palao *p. cit. n. 3.*

38. Eodem Jure, seu Canone, de Ecclesiarum & Monasteriorum suorum rebus immobilibus & pretiosis, sine Capituli vel Conventus & Superioris consensu, pacisci prohibentur Prælati, Administratores, & generaliter, quibuscunque eorum libera alienatio est interdicta, *can. Sine exceptione 12. q. 2. c. 1. c. Tua 8. De iis, qua à Prælat. c. Nulli 5. Sc. de Reb. Eccles. alien.* ad quam Rubricam hac de re plenam dabimus explicationem. Hic de initis à Prælati &c. super ejusmodi rebus contractibus & pactionibus, propter defectum ejusmodi consensûs invalidis.

Dubium moveri solet, an capitulari, vel superioris consensu ex intervallo superveniente ratificentur. Ratio dubitandi defumitur à paritate pupilli: à quo sine consensu & autoritate Tutoris initus & propterea irritus contractus, illius consensu ex intervallo superveniente, non convalescit, *§. Tutor 2. Instit. §. 1. Obligari 4. §. Tutor 5. junctâ Glôsâ V. Debet, ff. de Auct. tutor.* Confirmatur; quia pactio & contractus tendens ad ejusmodi rerum alienationem, sine capituli & Superioris consensu initus, nullus est ob defectum formæ: in qua ubi peccatum est, ratihabitio nihil operatur, secundum Baldum *in l. Observare 4. §. Posthac 6. ff. de Offic. Proconsul n. 14.*

39. Nihilominus pactiones & contractus, ad ejusmodi rerum alienationem tendentes, Capituli & Superioris consensu ex intervallo superveniente, rati-

ficari, cum Hostiens. *in c. Cum nos 3. De iis, qua à Prælat. V. Razam, Panormi. in c. cit. n. 3.* & aliis defendunt. Reddendus de Reb. Eccles. non alien. Rubricam, *casu 6. n. 10.* Sarmiento de Redat. Eccles. *p. 1. cap. 3. n. 1.* propter textum *c. Quosdam 2. hic:* ex cujus Gregoriana declaratione conventiones superioris consensum exigentes, ejus superveniente ratihabitio solidantur: & *c. Cum nos cit. ubi Capitulo non consentiente, imò recedente, ab Episcopo facta Ecclesie concessio non tenere dicitur: Nisi eam ipsam habuisset.* Ratio est; quia quando ratihabitio subsequens vim habet mandati, & ad præcedentis, atque Ecclesie utilis contractus tempus retrahitur, *per cc. citr. §. c. Ratihabitioem 10. de R. 1. in 6. Hostiens. l. cit. Virius in c. Cum nos cit. & Barbosa in c. Quosdam cit. n. 2.*

Neque aliud rectè interea ex *§. Tutor cit.* quia lata dispensatio est inter pactionem seu contractum Prælati Ecclesiastici, & eum, qui initur à pupillo: cum huic contrahenti Tutoris consensu necessarius sit, ut suppleat defectum potestatis, quò laborare præsumitur pupillus, ad istius quasi informandum consentium & personam integrandam; ut prævide merito consensus & autoritas tutoris exigatur in ipso contractu, sive antequam ad alia negotia transitus fiat: contra Prælato, super re Ecclesie sue immobili paciscenti, Superioris & Capituli consensus necessarius est tanquam solemnitas: quæ etiam ex intervallo superveniens à Jure perinde habetur, ac si à principio in ipsa pactione seu contractu intervenisset, atque hunc ratificandi & confirmandi vim habet, *cc. citr. §. can. Si qua 12. q. 2. Gaill. Lib. 1. observat. 47. n. 5. & Gonzalez in c. Quosdam cit. n. 23. licet*

23. sicut contractus alienationis rei immobilis alicujus Minoris sine decreto iudicis, & Feudi à Vasallo sine consensu domini directi celebratos, illius decreto & autoritate, & istius consensu, ex intervallo supervenientibus, ratificari docent Bartolus in l. Si quis 25. §. Jussum ff. de Acquirend. hered. n. 5. & Baldus in l. Cum ipsa 4. C. de Contrab. empt. n. 5. cujus tamen §. Posthac cit. traditum generale dogma casu, quò ratihabitio fit solenniter & ab omnibus, à quibus actus ab initio geri debebat, procedere, arg. l. 1. C. Qui admitt. ad bonor. poss. ex communi aliorum sensu negat Sarmiento cit. n. 1. Sed hinc ulterius

40. Dubium oritur, an ejusmodi pactio & contractus, Capituli & Superioris consensu ex intervallo supervenientibus, ita ratificetur, ut perinde habeatur, ac si illorum consensus in ipso contractu intervenisset; ac proinde iste ab initio validus fuisset. Negat id Panormit. in c. Cum nos cit. n. 5. eum non nisi à tempore consensus supervenientis validum reputari, desumens ex Regulis, Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit, quæ est 18. in 6. & Quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere, quæ est 29. ff. de R. I. Verùm, quia superveniens illorum consensus fictione Juris ad celebrati contractus temp⁹ retrahitur, ec. cit. & propterea contractus non per solum tractum temporis, sed per legitimum consensum supervenientem ratificatur, ut notat Glossa Magna in Reg. cit. & præterea cum Ecclesia contrahens istius favore à contractu resilire, etiam ante prius omisso consensu adventum non potest, relatæ duæ Regulæ non obstant, quò minus superveniente legitimo consensu contractus ita ratificetur, ut perinde habeatur, ac si ab initio validus fuisset:

quod cum Navarro & aliis antiquioribus non obscure sentit Suarez Tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 27. n. 20.

ARTICULUS III.

De Rebus, super quibus Pacta incuntur.

SUMMARIUM.

41. Pactum, generaliter de omni re permiffum,
42. Non valet, si de re impossibili.
43. Vel inhonesta ineatur:
44. Aut invitet ad delinquendum.
45. Non valet, quò renuntiatu^r hereditati paterne.
46. Obligat tamen ei adjectum juramentum:
47. Nonnullis casibus exceptis.
48. Non valet initium de successione viventis,
49. Certi & determinati.
50. Valet tamen ei adjectum juramentum,
51. Licet testandi libertatem adimat.
52. Votum aliena mortis per accidens inducat,
53. Et bonis moribus Civilibus adversetur:
54. Non valet initium de successione in beneficio,
55. Vel de re spiritali danda pro temporalis:
56. Non etiam pro alia re spiritali.

Pacta iniri possunt de omni facto, & de quacunque re privata, quæ in commercio hominum existit, aut futura & propria est pacifcentium, l. Juris gentium 7. §. 14. l. Pactum 46. in fine ff. hic & l. Interdum 73. ff. de